

EN DANSK LÆREBOG I SKATTEPOLITIK¹⁾

Danske nationaløkonomiske lærebøger er en ret sjælden vare. En dansk lærebog i skattepolitik er ikke set før. Medens mange andre fag med lige så stort udbytte kan læses i udenlandske lærebøger, gælder dette ikke skattepolitik, hvor tilknytningen til den nationale skattepraksis er afgørende.

Bogen fremtræder i forbilledligt udstyr, trykt på godt papir med smuk og læselig sats og pænt tegnede billeder. En pryde på bogreolen — såvel som på bogkontoen.

Philip skriver i det store og hele et klart og letflydende sprog, ofte tæt på talesproget. Naturligvis findes der i en så omfangsrig bog sproglige forbiere. Tag f. eks. en perle som denne, hentet fra afsnittet om ejendomsskat: »Megen ejendom er det ikke let at konstatere (!). Det er let nok at konstatere, hvad der findes af fast ejendom, men hvad der findes af løsøre og fordringer kan ikke sådan konstateres udefra! (side 250—51). — Trykfejlene er relativt få, men nogle af dem er gode.

Philip bør have ros for, at han i så høj grad har frigjort sig fra det kauderwælsk af engelske gloser og andre fremmedord af mere dunkel oprindelse, som alt for mange danske økonomer betjener sig af, og som ikke gør det let for bredere kredse at finde ud af, hvad det er, nationaløkonomer er enige og uenige om.

Det er en anmelders pligt at være sur og streng, og dette må erindres ved læsningen af de følgende bemærkninger. Når de overvejende er kritiske, bør det ikke bringe i forglemmelse, at Philip har udført et stort og fortjenstfuldt arbejde ved at skrive denne kombinerede lære- og håndbog. Meget af det har været trivielt og slidsomt; den tiltrækning, som det har at skrive om nye problemer, har ikke foreligget her, hvor det i hovedsagen drejede sig om at samle og koncentrere et uhyre stof i en overskuelig og lettilgængelig form. Denne opgave er i høj grad lykkedes, og de anker, der kan rejses, vedrører fortrinsvis enkeltheder i fremstillingen.

Bogen består af 6 dele. Den første, *skattestrukturen*, giver historiske oversigter og begrebsbestemmelser samt en kort og foreløbig gennemgang af skattestrukturen i Danmark. De følgende 3 afsnit: *Indkomstskatter m. m.*, *Ejendomsskatter og Forbrugsafgifter*, der hver for sig igen indledes med korte historiske redegørelser, udgør bogens tyngdepunkt. Herefter følger en kort femte del om *Offentlige lån*, hvis berettigelse i bogen skulle være, at optagelse af lån er en alternativ måde til at fylde slunkne offentlige kasser. Da der ikke andetsteds kan læses nogen sammenfattende fremstilling heraf, er afsnittet nyttigt. Endelig tilstræbes i sjette del: *Økonomiske virkninger*, en mere almen belysning af skatte- og finanspolitikens virkninger.

Om denne sidste del skal straks siges, at den til dels virker noget påklistret og i flere henseender ufyldstgørende. Under kapiteloverskrifterne: *Neutrale finanser*, *Forbrug og opsparing*, *Arbejdsudbuddets størrelse*, *Skatter og investering*, *Nationalindkomst samt Skattebyrde og indkomstfordeling*, behandles meget kort og knapt en række emner, som er ret indgående belyst i moderne udenlandsk litteratur. En kort oversigt på dansk over hele dette problemområde er vel i og for sig tiltrængt, men dog først og fremmest en oversigt, der tager hensyn til de specielle danske problemer. Hvordan kan en dansk økonom som Philip, der har nær tilknytning til den politiske økonomis praktik, i en lærebog i 1955 gå helt uden om det, som gennem en årrække har været, og som i de kommende år fortsat

¹⁾ Kjeld Philip: Skattepolitik, Gyldendal 1955, 465 sider, 45 kr. hft.

EN DANSK LÆREBOG I SKATTEPOLITIK¹⁾

Danske nationaløkonomiske lærebøger er en ret sjælden vare. En dansk lærebog i skattepolitik er ikke set før. Medens mange andre fag med lige så stort udbytte kan læses i udenlandske lærebøger, gælder dette ikke skattepolitik, hvor tilknytningen til den nationale skattepraksis er afgørende.

Bogen fremtræder i forbilledligt udstyr, trykt på godt papir med smuk og læselig sats og pænt tegnede billeder. En pryde på bogreolen — såvel som på bogkontoen.

Philip skriver i det store og hele et klart og letflydende sprog, ofte tæt på talesproget. Naturligvis findes der i en så omfangsrig bog sproglige forbiere. Tag f. eks. en perle som denne, hentet fra afsnittet om ejendomsskat: »Megen ejendom er det ikke let at konstatere (!). Det er let nok at konstatere, hvad der findes af fast ejendom, men hvad der findes af løsøre og fordringer kan ikke sådan konstateres udefra! (side 250—51). — Trykfejlene er relativt få, men nogle af dem er gode.

Philip bør have ros for, at han i så høj grad har frigjort sig fra det kauderwælsk af engelske gloser og andre fremmedord af mere dunkel oprindelse, som alt for mange danske økonomer betjener sig af, og som ikke gør det let for bredere kredse at finde ud af, hvad det er, nationaløkonomer er enige og uenige om.

Det er en anmelders pligt at være sur og streng, og dette må erindres ved læsningen af de følgende bemærkninger. Når de overvejende er kritiske, bør det ikke bringe i forglemmelse, at Philip har udført et stort og fortjenstfuldt arbejde ved at skrive denne kombinerede lære- og håndbog. Meget af det har været trivielt og slidsomt; den tiltrækning, som det har at skrive om nye problemer, har ikke foreligget her, hvor det i hovedsagen drejede sig om at samle og koncentrere et uhyre stof i en overskuelig og lettilgængelig form. Denne opgave er i høj grad lykkedes, og de anker, der kan rejses, vedrører fortrinsvis enkeltheder i fremstillingen.

Bogen består af 6 dele. Den første, *skattestrukturen*, giver historiske oversigter og begrebsbestemmelser samt en kort og foreløbig gennemgang af skattestrukturen i Danmark. De følgende 3 afsnit: *Indkomstskatter m. m.*, *Ejendomsskatter og Forbrugsafgifter*, der hver for sig igen indledes med korte historiske redegørelser, udgør bogens tyngdepunkt. Herefter følger en kort femte del om *Offentlige lån*, hvis berettigelse i bogen skulle være, at optagelse af lån er en alternativ måde til at fylde slunkne offentlige kasser. Da der ikke andetsteds kan læses nogen sammenfattende fremstilling heraf, er afsnittet nyttigt. Endelig tilstræbes i sjette del: *Økonomiske virkninger*, en mere almen belysning af skatte- og finanspolitikens virkninger.

Om denne sidste del skal straks siges, at den til dels virker noget påklistret og i flere henseender ufyldstgørende. Under kapiteloverskrifterne: *Neutrale finanser*, *Forbrug og opsparing*, *Arbejdsudbuddets størrelse*, *Skatter og investering*, *Nationalindkomst samt Skattebyrde og indkomstfordeling*, behandles meget kort og knapt en række emner, som er ret indgående belyst i moderne udenlandsk litteratur. En kort oversigt på dansk over hele dette problemområde er vel i og for sig tiltrængt, men dog først og fremmest en oversigt, der tager hensyn til de specielle danske problemer. Hvordan kan en dansk økonom som Philip, der har nær tilknytning til den politiske økonomis praktik, i en lærebog i 1955 gå helt uden om det, som gennem en årrække har været, og som i de kommende år fortsat

¹⁾ Kjeld Philip: Skattepolitik, Gyldendal 1955, 465 sider, 45 kr. hft.

vil være et dominerende problem i dansk økonomisk politik, nemlig betalingsbalancen over for udlandet?

Ganske vist bringes sidst i 6. del et afsnit på 3/4 side om *Skattestruktur og efterspørgsel efter fremmed valuta*; her lufter Philip den forbløffende opfattelse, at der »ikke synes at være større muligheder for gennem ændringer af skattestrukturen at nå valutariske mål«, og afsnittet slutes med en flot bemærkning om, at »de valutariske hensyn kan tilgodeses af den almindelige konjunkturpolitik, herunder ikke mindst en almindelig (?) over- eller underbalancering af budgetterne« (side 450).

Det havde været ønskeligt, om Philip havde uddybet dette. Måske var han så også nået til den modsatte konklusion. Under alle omstændigheder er det imidlertid uheldigt, at Philips fremstilling — som mange udenlandske — helt og holdent er bundet til forudsætningerne om det lukkede samfund, hvor *opsparing* pr. definition er lig investering. Det nævnes ikke med et ord, at denne lighed netop ikke gælder i et åbent samfund som det danske, og valutaproblemet nævnes overhovedet ikke før henne i det lige citerede afsnit.

Medens skatternes *valutaeffektivitet* således er stedmoderligt behandlet, ofrer Philip noget mere omtale på skatternes *forbrugseffektivitet* eller sagt på en anden måde: skatternes virkning på opsparingen. Det, der siges herom, er dog hovedsageligt almindeligheder. Et lille tilløb til at gå videre er der i en omtale af den bl. a. af Duesenberry fremførte teori, hvorefter opsparingen ikke blot er en funktion af den aktuelle indkomst, men tillige af den pågældendes tidligere indkomst samt af den typiske indkomst i den gruppe eller det miljø, han tilhører (side 410). Philip drøfter ud fra denne teori indkomstskattens virkning på opsparingen og slutter: »Konsekvensen af denne teori må blive, at indkomstskatten virker nogenlunde lige stærk forbrugsbegrænsende over hele skalaens brede felt, og at man ikke behøver i særlig grad at koncentrere beskatningen om de mindre bemidlede for at få en forønsket forbrugsbegrænsning som virkning«. Philip går derefter videre i teksten og efterlader uden videre denne uklart formulerede konklusion til politisk misbrug af rette vedkommende.

Det er en velkendt sandhed, at man kan udlede præcis så meget af sine forudsætninger, som man selv explicit eller implicit har lagt i dem. Det enkle indhold i hele den subtile udredning på side 410 er simpelthen, at hvis man forudsætter (1) at den procent af indtægten, der gennemsnitligt opspares i hver indtægtsgruppe, er ens for alle indtægtsgrupper, så må et bestemt skattebeløbs forbrugsbegrænsende virkning være ens, hvad enten det fordeles på den ene eller den anden måde over indtægtsskalaen.

Ræsonnementet er uinteressant allerede af den grund, at forudsætning (1) er i åbenlys modstrid med, hvad de foreliggende oplysninger om sammenhæng mellem indtægt og opsparing viser. Vil man imidlertid alligevel fordybe sig i ræsonnementet, kan man konstatere, at Philips konklusion implicerer følgende yderligere forudsætning — hvis holdbarhed også kan betvivles: (2) at sammenhængen mellem opsparing og disponibel indtægt er den samme, når indkomsten bliver mindre, som når skatten på en given indkomst bliver større. Det er jo ingenlunde givet, bl. a. fordi udsving i indkomst og udsving i skatteprocent er betinget af helt forskellige processer, hvorfor også skatteydernes reaktion kan blive helt forskellig.

Videre er forudsat (3), at den meropsparing, som fremkommer, når en person har større indtægt end gruppegennemsnittet, er uafhængig af det indtægtsniveau, gruppegennemsnittet ligger på. Tilsvarende for mindreopsparing ved minusafvigelser fra gruppegennemsnittet. Denne forudsætning er næppe heller rigtig

-- men det er jo svært at bevise. Under alle omstændigheder kan dog siges, at ingen af forudsætningerne (1) — (3) er nødvendigt knyttet til Duesenberrys teori, og den konklusion, Philip er nået til, er således i hvert fald ikke »konsekvensen af denne teori«, men af de af Philip implicerede forudsætninger.

Desværre er forholdet jo det, at vi ved alt for lidt om, hvorfor, hvornår og hvor meget folk opsparer og nedsparer, og det er derfor også begrænset, hvad der i dag kan siges om skatternes virkning på opsparingen. Så meget kan dog siges, at man ved overvejelser herover i hvert fald bør skelne mellem opsparing (og nedsparing) hos lønmodtagerne og hos de selvstændige. Det er helt forskellige momenter, der spiller ind, og det gælder ikke mindst i relation til indkomstbeskatningen. Lad os få nogle undersøgelser af disse forhold, af hvor »skatteelastisk« henholdsvis de velstillede luksusforbrug og de mindre velstillede forbrug af nødvendighedsvarer er, af hvor stor en del af opsparingen der er kontraktbunden hos de forskellige befolkningsgrupper o. s. v., o. s. v.

Der burde indstiftes en særlig medalje, som skulle uddeles til enhver økonom, som på et eller andet felt bidrager til at fremskaffe empirisk materiale til belysning af sådanne økonomiske forhold. Det er en god begyndelse, at sparekassen har finansieret en undersøgelse over folks sparevaner. Det ville også fremme en udvikling i den rigtige retning, hvis fakultetets undervisning i højere grad blev præget af den opfattelse, at nationaløkonomi og statistik er discipliner, som kan bringes til at have noget med hinanden at gøre. Jeg skulle tro, Philip er enig heri.

Efter dette sørgmodige sidespring et par små kvævulantiske bemærkninger også vedrørende sjette del:

Hvad mener Philip med at måle nationalindkomsten i »reale termer« (side 395)? Formentlig tænkes med dette gyselige udtryk på fysiske enheder. Det kan dog næppe være særlig praktisk at måle nationalindkomsten i sådanne, men derimod i faste priser. Det er også noget i den retning, Philip er inde på, når han flot siger, at Y_r (nationalindkomsten i »reale termer«) defineres som

$$Y_r = \frac{Y_n}{P}$$

hvor Y_n er nationalindkomsten »målt i penge« og »hvor P er et eller andet udtryk for Prisniveauet«. Gid det var så ligetil!

En anden bemærkning fra småtingsafdelingen: når Philip side 398 siger, at »meget stor beskæftigelse« bl. a. vil kunne føre til »meget stor mobilitet på arbejdsmarkedet«, mener han formentlig, at en del arbejdere hyppigt skifter arbejdsplads. Dette *flakkeri*, som følger med lav ledighed, er noget andet end mobilitet.

Og endnu en lille sproglig bemærkning: På side 430 får man at vide, at »skatterne vil kunne komme til at påvirke såvel M som L«. Hvad M og L betyder, overlades det helt til læserens fantasi at finde ud af. De fleste økonomistuderende kan vel gætte den lille gåde, men hvad skal de stakkels »politisk interesserede medborgere i alle lejre«, som ifølge forlagsreklamen på omslaget har interesse af bogen, stille op? De kommer vist til at gætte mere end 3 gange.

Jeg vender herefter tilbage til de 3 hoveddele i bogen. Det er selvfølgelig ugørligt at give blot en antydning af et referat af disse afsnit, som fylder godt 350 sider.

For de studenter, der skal læse finanspolitik, er det en umådelig fordel, at det stof, som tidligere måtte læses talrige spredte steder, her er samlet, ordnet og serveret på en lettilgængelig måde.

Der må ifølge sagens natur blive tale om megen tør opremsning. Philip er nok lovlig hæmmet af den heroiske tradition fra salig Jæger og Warming, der

havde deres force i at opstille et umådeligt antal inddelinger og punkter med for-argumenter og mod-argumenter pindet op som sommerfugle på knappenåle. Selv om det er nyttigt at holde orden i begreberne, har Philip utvivlsomt for mange af disse opregninger å la: man kan inddele skatterne efter hvem, der opkræver dem, efter hvem, der betaler dem, efter hvem, der modtager dem, efter hvad provenuet anvendes til, efter om de betales i penge eller naturalier, efter om de overvælttes eller ikke, o. s. v., o. s. v. Dette og lignende skemaer fyldes omhyggeligt ud og underopdeles o. s. v. Alle disse inddelinger har næppe større didaktisk værdi.

Derimod er en række historiske oversigter og herunder især en række historiske tabeller og billeder overordentlig illustrative og nyttige. Det er i ikke ringe udstrækning helt nyt materiale, som her fremlægges, og materiale, som det har kostet stort arbejde at tilvejebringe. Håndbogsmæssigt er dette måske bogens største aktiv. Man får her vigtige udviklingslinier trukket op, i nogle tilfælde tilbage fra 1870 eller endnu længere, ellers mest fra århundredskiftet.

Philip har som bekendt et godt øje til »skattefradragsretten« og ofrer en del plads på at belyse dens virkninger (side 108—115). Dette prisværdige formål fordærves imidlertid i nogen grad derved, at Philip i stedet for at bygge på de faktisk gældende beskatningsforhold går ud fra en privat forudsætning om, hvordan skattefradragsretten praktiseres. Det forudsættes nemlig, at regnskabsår og skatteår er sammenfaldende, hvorfor de foretagne beregninger giver helt absurde resultater. Retfærdigvis skal dog tilføjes, at Philip i en fodnote gengiver nogle tal herfor beregnet på den rigtige måde af statistisk departement.

Under omtalen af ejendomsskatter og forbrugsafgifter spiller overvæltningsdiskussionen som sig hør og hør en stor rolle. Fremstillingen heraf bevæger sig inden for traditionelle linier, men dette er jo også et af de områder, der har været flittigst dyrket i den finanspolitiske litteratur.

Også i indkomstskatteafsnittet findes imidlertid et kapitel om overvæltning (side 223 ff.), og jeg må indrømme, at jeg trods adskillige gennemlæsninger ikke har været i stand til at fatte indholdet. Argumentationer er hængt op på to billeder, fig. 19 og 20, der viser »den nettoindkomst, en skatteyder kan opnå ved forskellig præsteret mængde«. Andre steder tales om »hans udbudte mængde«, »produktionens omfang«, og om at »han går ind i en ny forretning«. Efter hele sammenhængen må man antage, at der er tale om en enkelt skatteyder; ikke desto mindre er forudsat, at større og mindre »produktionsomfang« (eller hvad det nu er) under frikonkurrence påvirker prisen, således at »nettoindkomsten« først stiger og derefter falder med voksende mængde. Samme kurve benyttes for en monopolist, men det særlige for denne sidste kommer ind derved, at monopolisten ikke tør udnytte sit monopol til at maksimere sin nettofortjeneste. Derfor: jo større skatteprocent, jo større nettofortjeneste før betaling af skat kan han tillade sig at stille mod. — Som sagt, det er ikke lykkedes mig at se visdommen heri, og det forekommer mig, at en lærebog for økonomistuderende snarere burde advare mod den velkendte fremgangsmåde: at slå nogle kurver og streger på et stykke papir og derefter fortsætte: Det fremgår af figurerne . . . . Om indkomstskatterne »overvælttes« eller ikke, kan næppe afgøres ved lidt kurvemageri, men kun ved en indgående undersøgelse af, om forretningsfolk og aktieselskabers ledere faktisk disponerer således, at de kan undgå at blive ramt for hårdt af skatterne. Om der som følge af en fælles reaktionsmåde i den retning fremkommer en overvæltning eller ikke, står vist foreløbig hen i det usikre.

Philip giver mange steder udtryk for vurderinger; det er imidlertid ikke altid explicit, hvad *vurderingsgrundlaget* er. Om de her i landet gældende ekstraordi-

nære afskrivningsregler siges således kort og godt (side 90), at »Denne adgang . . . må anses for betænkelig (fremhævet her) under det rådende progressive beskatningssystem og anses at have ført til, at en række skatteydere er kommet til at betale sammenlagt mindre i skat, end de ville være kommet til at betale under normalt afskrivningssystem«. Der foreligger her tydeligvis en bestemt politisk vurdering og ikke en nationaløkonomisk bedømmelse.

Det samme gælder f. eks. omtalen af formuebeskatningen (side 100 ff.), hvor Philip ud fra ikke angivne vurderingspræmisses gør sig til talsmand for en ekstra progression i indkomstskatten knyttet til formuens størrelse. Man aner et velkendt fordelingspolitisk grundsynspunkt på hele beskatningen. Det er en ærlig sag; men det ville dog pynte i en lærebog at se dette synspunkt belyst nationaløkonomisk f. eks. i relation til hensynet til produktionseffektivitet, opsparing, økonomisk fremskridt, betalingsbalance o. s. v.

De mere filosofiske betragtninger vedrørende *beskatningens grundprincipper*, som ældre lærebøger svulmede af, har Philip i det store og hele ladet ligge. Det såkaldte *nytteprincip* og *evneprincippet* omtales kort i 1. del samt senere i to afsnit om »progression og grænsenytteteori« og om »det sociale tilhørsforhold«. Man får en fornemmelse af, at Philip ikke er nogen særlig varm tilhænger af disse »principper«, men han tager dog ikke skridtet fuldt ud og stempler dem som nonsens — og det er vel stort set den mest træffende betegnelse.

Adskillige steder i bogen indføres »evneprincippet« som forklaring på en eller anden skatteregel. F. eks. siges det side 105, at »det er vanskeligt at se, at man ud fra evneprincippet kan komme til en forskelsbehandling af små indkomster, alt efter om de stammer fra arbejde eller fra sociale ydelser«. Det er unægtelig vanskeligt, når man ikke ved, hvad evneprincippet går ud på.

Side 160 siges om selskabsbeskatningen, at det er vanskeligt at se nogen forbindelse over til »det sædvanlige evneprincip«, som altså også her tages for noget givet og velkendt.

Side 215 siges, at arveafgiften i nutiden først og fremmest må søge sin begrundelse i evneprincippet, og dette forfølges nærmere i det følgende.

Det forekommer mig, at evneprincippet kommer ind i diskussionen, når man ikke kan finde på andet at sige til forklaring på, hvorfor man har en bestemt skattebestemmelse. Denne svaghed kommer stærkt frem i de omtalte afsnit om grænsenyttelæren, som iøvrigt skæmmes af elementære fejl og meningsforstyrrende tryk — eller skrivefejl (side 139, linie 2 f. n. »konstant skat« for »proportional skat« og side 142, linie 11 f. n. »større nytte« for »mindre nytte«.) Philip siger (side 139) at »grænsenyttelæren gjorde det muligt at give en teoretisk begrundelse for den progressive beskatning«, men tilføjer senere, at »det var ganske udelukket, at den skulle kunne begrunde, hvor stærk progressionen skulle være«. Men hvordan skal man så finde frem til en skatteskala på basis af »grænsenyttelæren«. Heldigvis er denne, som Philip så smukt formulerer det »i nyere tid blevet mindre populær« (side 141). Dette har dog ikke svækket interessen for progressive skatteskalaer.

Realiteten er den, at fastlæggelse af skatteskalaer og andre beskatningsregler er politiske afgørelser og derfor i høj grad præget af politiske vurderinger og hensyn, hvorunder det traditionelt givne også spiller en stor rolle. Hvad forskellige skrivebordsøkonomer i tidens løb har stillet op af skatteprincipper er i hovedsagen efterrationaliseringer formuleret i den pågældende periodes nationaløkonomiske jargon.

Philip når i og for sig frem til denne opfattelse, idet han (side 143) siger: »De mange overvejelser over det retfærdige og det uretfærdige, over det rimelige og

det urimelige og over konsekvenserne af princippet om den ligelige beskatning o. l. tjener for en del til motivering af noget, som i virkeligheden først og fremmest har været magtpolitisk bestemt«. Det havde unægtelig været interessant, om fremstillingen havde været bygget op ud fra dette grundsynspunkt, således at de forskellige skatte teorier og principper var systematisk vurderet i lys heraf.

Erik Ib Schmidt

NATIONALØKONOMISK FORENINGS GENERALFORSAMLING 1955.

Tirsdag d. 15. november 1955 afholdt foreningen sin årlige generalforsamling. Til dirigent valgtes professor, dr. polit. *F. Zeuthen*.

Generalforsamlingen skulle efter lovene have været afholdt ved det første møde i sæsonen. Da foreningen til dette møde havde besøg af en udenlandsk foredragsholder, blev generalforsamlingen imidlertid efter sædvane i sådanne tilfælde udsat.

Formanden professor, dr. polit. *Carl Iversen* aflagde beretning. Medlemstallet ult. 1954 var 945 mod 962 ved udgangen af 1953, og tidsskriftet havde ult. 1954 1364 abonnenter mod 1316 året før.

Foredrag i sæsonen 1954/1955:

- 26/10 1954 Sekretariatschef *Erik Ib Schmidt*: Økonomiske betragtninger omkring de store trafikprojekter.
- 16/11 1954 Direktør *C. V. Jernert*: Omkring liberalisering og told.
- 7/12 1954 Finansminister *Viggo Kampmann*: Finansieringen af investeringerne.
- 18/1 1955 Lektor *P. Nørregaard Rasmussen*: Økonomisk vækst.
- 23/2 1955 Professor, dr. polit. *Jørgen Gelling*: Levefod og betalingsbalance.
- 25/3 1955 Chefdirektør *Gunnar Jahn*, tidl. Norges Bank: Norges økonomiske udvikling og politik i de senere år.

Ved det første møde i sæsonen 1955/56, som afholdtes torsdag d. 15. september, talte professor, *Sir Dennis Robertson*, Cambridge, om *The Role of Persuasion in Economic Affairs*.

Nordisk nationaløkonomisk møde afholdtes i Helsingfors i dagene 20.—22. juni 1955. Fra dansk side skulle finansminister *Viggo Kampmann* have indledet diskussionen om: Lånefinansiering eller selvfinansiering af investeringerne. Da finansministeren i sidste øjeblik blev forhindret, påtog sekretariatschef *Erik Ib Schmidt* sig at holde foredraget. Danske korreferenter var: professor, dr. oecon. *Kjeld Philip* og lektor *P. Nørregaard Rasmussen*. 20 af foreningens medlemmer og 6 ledsagende gæster deltog i mødet.

Da Danmark stod for tur til at arrangere det næste nordiske møde, inviterede formanden på foreningens vegne til nordisk nationaløkonomisk møde i København i august 1958.

Efter eget ønske var underdirektør *Kjeld Christensen* fratrådt som sekretær og redaktør af tidsskriftet d. 1. februar 1955. I stedet var ansat sekretær og lektor *Poul Milhøj*.

Regnskabet for 1954, der var omdelt, viste en tilbagegang i foreningens formue på henved 900 kr. til ca. 7.600 kr. Tidsskriftets underskud var igen i 1954 steget en